

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, měrc 1990

3. čisło · ISSN 0032-4132 · Lětnik 40

Bože słowo za nas

Jězus Chrystus praji: Na tym kóždy spóznaje, zo sće moji pósli, hdyž maće lubosć mjez sobu (Jana 13,35)

Na čim je spóznac, štó woprawdže ke Chrystusej słuša a štó nic? Měnjenje, zo tón, kotryž móže z wopismom dopokazać, zo je křećeny, konfirmowany a snano tež cyrkwinsce wěrowany, wězo ke Chrystusej słuša, dyrbało pomału přewinjene być. Njepraju z tym, zo křćenica, konfirmacija a wěrowanje njejsu wažne. Štóž ke Chrystusej słuša, za toho je to samozrozumliwe. A tola praju: To hišće njerěka, zo z tym ke Chrystusej słuša, dokelž móže to wšo zwonkowne być.

Podobnje je to tež z wopytom Božich službow. Za wěriwego słuša wopyt Božich službow samozrozumliwje k žiwjenju. Wšak na kemšach na Bože słowo poslušamy a w kěrlušach a z modlitwami na to wotmołwimy a w požohnowanju so nam Boža přitomosć tež na wšědnym dnju připowěda. Wěriwi to

parować nochcedža. A tola móže wopyt Božeje služby tež druhe přičiny měć. Zo woprawdže ke Chrystusej słušamy, z wopyta Božich službow samych spóznac njeje. Ale kak potom?

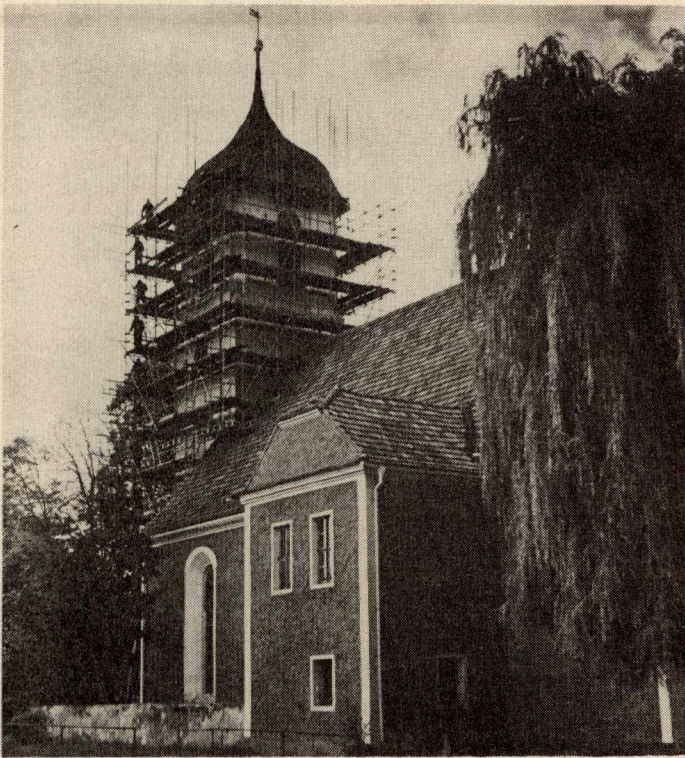
Spóznac je to na tym, zo na Chrystusowe słowo dźiwamy a so po nim mamy. Potajkim so to w žiwjenju pokazuje. Ale w čim so to pokazuje?

Naše hrono praji k tomu: „Na tym kóždy spóznaje, zo sće moji pósli, hdyž maće lubosć mjez sobu.“ Lubosć mjez sobu měć, to tež woznamjenja, so za druhého starać a to najlěpše za njeho chcyc – njehladajo na swój wužitk. Bo ju so, zo w přeměnjach našeho časa so tuta mjezsobna lubosć pomału zhubi. Chcemy na to dźiwać, zo by so tute znamjo přislušnosće ke Chrystusej pola nas tež w přichodže jewiło. Je to tola njeparujomny dźěl našeho křesćanskeho žiwjenja!

Hdyž naše hrono kedźbliwje čitamy a tež štučki do njeho a po nim, potom drje spóznajemy, zo je tu wosebje lubosć k tym měnjena, kiž tež ke Chrystusej słušeja, potajkim bratram a so-

tram we wěrje. Nic, zo by so lubosć k blišemu jenož we wosadže pokazać měła! To zawěsće nic! Swjate pismo nas husto namoľwja, zo mamy našeho blišeho lubować kaž samoho sebje. Haj čitamy samo: „Lubujće swojich njepřećelow“ (Mateja 5,44). Měnju pak, zo so tuta lubosć započina w lubosći k tym, kiž z nami hromadže na Bože słowo poslušaja a so k Bohu modla.

Jeli tomu tak je, potom ma w našich wosadach něšto wo tym spóznac być. To rěka, zo so wosadni mjez sobu znaja a sebi mjez sobu pomhaja. Wězo móže pomoc wšelakeho razu być. Druhdy je to hižo dobre słowo, kotřež druhemu prajimy, abo wopyt wosamoćeneho abo choreho. Ale tež pomoc z rukami móže požadana być – haj, samo materielná podpěra. Skrótka: kaž w prawej a wulkej swójbje, w kotrejž tež jedyn druhemu pomha a wot třećeho zaso pomoc wočakuje a wšitcy steja hromadže. Tak mělo to tež w našich wosadach być. Potom swět lěpše spóznaje, zo słušamy ke Chrystusej. Hač pak njeby tež móžno bylo, zo přez tajke přikłady družu k wěrje do Chrystusa přińdu? S. Albert

Do Malešec

Serbski cyrkwinski džen budže lětsa w Malešecach. Štó wě, hdy běše posledni cyrkwinski džen w Malešecach? Kotre měješe hrono? Wotmołwimy na prašeni w přichodnym čisle. Hižo nětko sej zapisajće termin lětušeho cyrkwinskeho dnja: 16. a 17. junija, kaž hižo naspomnjene, w Malešecach.

Foto: Schmitt

Kulojte blida

Smy w spodźiwnym času žiwi: Po lětdolhej diktaturje jedneje strony wutworja so nowe zjednoćenstwa a strony tak spěšnje, kaž hriby po čopłym deščiku narostu. Něchtóžkuli je hižo přehlad zhubił, a čezko budže, so při wólbach prawje rozsudzić. Nimamy tu-

chwilu žanu powšitkownje připóznatu wodźacu móc w swojim kraju. W tajkej chwili wutworja so kulojte blida. Wone njeznaja žanych wodźacych a žanych podćisnjenych, ale wšitcy sedža runoprawnje za jednym blidom. Sam přislušam dwěmaj kulojtmaj blidomaj: Jako zastupjer Serbskeje ewangelskeje superintendentury sedžu za serbskim

kulojtmaj blidom, a wot tutoho běch so na centralne kulojte blido do Berlina delegował.

Wo serbskim kulojtmaj blidže njeje móžno wjele pisać. Wone je so hakle dwójce schadźowało, jónu w decembru, jónu w januaru, dalše posedženje je za februar planowane. Zastupjeni su za turtym blidom Domowina z wjacorymi wobdźělnikami, Zjednoćenstwo Cyrila a Metoda, Serbska narodna zhromadźizna, Inicijatiwna skupina serbskich towaršow a naša superintendentura kaž tež Nowa doba a Nowy Casnik. Na přenimaj posedženjomaj je so přewažnje wo formalnych prašenjach rěčalo, na přikład wo tym, kotry status a kotre nadawki ma tute blido. Tola tež za formalnymi prašenjami chowaja so wobsahowe problemy: Štó je tuchwilu wodźaca awtorita w Serbach, kulojte blido abo Domowina. Zastupjerjo Domowiny, wosebje jeje službu wukonjacy I. sekretar, wobstachu na wodźacej róli Domowiny a bychu kulojte blido najradšo rozpušćili. Nimo wšelakich mjeńšich rozsudow dotal ze serbskeho kulojteho blida přewjele wuskutkow wuchadźeli njejsu. Nadźijomnje, zo Serbja tuchwilu rewoluciju bjez wjetšich škodow přetraja.

Jako Serb wobdźělich so tež na kulojtmaj blidže w Berlinje. Tam dže wo to, hač do wólbow knježerstwo poradžować a kontrolować. Tež tam wobstajachu spočatnje wěste čezje, sej swój status wudobyć, tola přez wšelake wopyty Hansa Modrowa a druhich člonow knježerstwa je so status Berlinskeho blida chětro powyšil. Za nas Serbow bě najwažniše prašenje, sej wudobyć wosebite zastup-

nistwo w ludowej komorje. We wólbny wuběrku kulojteho blida so poradzí, wšitkich wo tym přeswědčić, zo trjebaja Serbja wosebite zastupnistwo. Wotpowědny paragraf so wot tutoho gremija schwali. Kak daloko ludowa komora tutón namjet přewza, njeje tu chwilu hišće přewdžec.

Njesym jenički farar za kulojtym blidom. Wšitcy třo moderatorjo su duchowni. Tola tež w delegacijach druhich, opozicionelnych stronow zeznach wjacorych zastojnskich bratrow. Jedyn z wodzacych zastupjerjow opozicije, dr. W. Ullmann, skutkuje jako cyrkwinski stawiznar w Berlinje. Wón je so we wo-

sebitej měrje za serbske zastupnistwo w ludowej komorje zasadził.

Njeńdže a njedyrbjało nam wo to hić, cyrkej na wosebitu politisku stronu přetworić. Cyrkej ma zasadnje druhi nadawk hać so wšědnej politice wěnować. Ale zaso na druhim boku njesemy tež jako křesćenjo zamołwitosć za tutón naš swět a njemóžemy so — runje w tutym času — do někajkeho kućika wróćo sčahnýć. A zawěsće je kóždy křesćan w našim kraju wosebity wuznam cyrkwyje w zańdženych měsacach začuwa! Jězús je nam prajil: Wy sće sól zemje. Tute slowo je so, tak ja to widžu, w našim kraju na spodźiwne wašnje wopodstatniło.

Jan Malink

prédarjo w serbskich wosadach wukmanić.

Swoje přenje předowanje pak njesym w Hodźiju měl, ale na wsy pola Lipska. W druhim semestrje chcych so w předowanju pospytać a bydlach pola staršeju w Sćijecach. Něšto pak dyrbjach jako kandidat tež činić. Farar Wjacka postaji, zo mam raz w Michałskej předować. Sym so derje přihotował, stupich so na klětku a předowach. Cyrkej bě dospolnje wobsadźena. Njemóžach potajkim spěšnje rěćec. Pomału a ze wšej mocu předowach, cylu hodžinu drje. Domoj přišedši witaše mje nan z wutrobnej radosću: „Witaj z Božeho słowa!“ Kóždu zložku bě wón rozumil.

Ale dokal nětko? Klukšanski farar Birnich, kiž měješe hłowne zastupnistwo nad Hućinu, namołwješe mje, zo bych smjertnu njeźdelu w Hućinje předował. To zdaše so mi znamjo być. Připrajich. Sobotu mějach so z Hućinjskim ryčerkublerskim najenkom Hüttigom w Budyskej „Kronje“ zetkać, a chcychmoj potom hromadže do Hućiny jěć. Běch tež tam. Hüttig pak čahaše ze swojimi ryčerkublerskimi a burskimi přećelemi z jedneje korčmy do drugeje; zawostajich kófer ze svojim talarom w „Kronje“ a nóżkowach do Hućiny. A bě to derje tak. Hakle w rańšich hodžinach přijědže Hüttig z mojim kófrom domoj. Moje předowanje zawostaji wulki začić, tak zo zapoda Hućinjske cyrkwinske předstejičerstwo wokrjesnemu hejtmanstwu w Budyšinje próstwu, mje do Hućiny pósłać. Mějach wulke nadžije. Mjeztym pak bě so hižo ordi-nowany duchowny Matek do Hućiny zamołwił. Wokrjesny hejtmanstwo dyr-bješe mje potajkim wotpokazać. A bě to derje tak. —

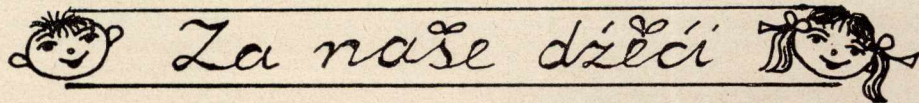
Kamjenčanske zastojnstwo zdaše so přewjele mocow žadać. Hdyž njeby tomu tak bylo, bych tam hižo nazymu 1880 byl. Dokal pak nětko? Wužich swój swobodny čas k jězbje do pruskeje Hornjeje Lužicy a jědžech při tym na Kamjenc. Z čaha wuhladach město same a sewjerne Kamjenske wsy a mějach wo wšěm přijomny začić. Dojědžech do Bukowa. Wottam pućowach — běše to w decembru 1880 — na Łuty do Lejna a Parcowa a jědžech potom ze zaprahom ze Sornowa do Zleho Komorowa. Farje w přenimaj mjenowanymaj wsomaj bšej swobodnej, a přemyslowach, hać drje měl sej tu swoje zastojnstwo pytać. Ze Zleho Komorowa jědžech wróćo do Kamjenca, wulězoch w Kamjencu, džech na kěrchow, hdžeb bě diakonat, a wobhladowach sej cyłe město. Wo wšěm mějach jara přijomny začić. Slysach džěcacy chór při pohrbje spěwać: Hdže namaka duša swój statok a dom atd. Nadobo běch sej wěsty: Tu dyrbj! A to hnydom!

Po nawróće přednjesech swoju próstwu cyrkwinskemu radzičejaj Schmidtej a prošach wo trěbne kroče. Nětko traješe mi wšo předolho. Skónčnje dóstach powěsć, zo zapokazaja mje na nje-dželi Sexagesimae 1881 w Kamjencu jako diakonatneho wikara a serbskeho prédarja.

přel. T. M.

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z Draždžan. Naše serbske kemšenje w Draždžanach zańdženu njeźdelu běše zaso jara bohaće wopytane. Wjele přez tysac kemšerjow tu běše. Z nich 264 Bože wotkazanje wužiwaše. Spowědnu wučbu měješe knjez farar lic.

Po Budyskim starym měsće

Wóndano dundach při najrjeńšim nalětnim slóncu po Budyskim starym měsće. Ale kak so džiwach! Domy so swěčachu w najrjeńšich barbach — jedyn žolty, tamny zeleny, třeci módry, štwórti fijałkowy ... Za čistymi woknamy bělach so nowe zawěški a kćějachu kwětki. Z wokna kiwaše mi wjesoła stara žona, a na pódlanskej terasy, na kotrejž bě natwarjene hrajkanišćo, harowachu dźěći — najskerje bě to pěstowarnja. Z domow a do domow chodžachu ludžo, doniž so njedohladachu, zo bě w nimale kóždym domje wobchod. W jednym so předawachu plecene kobjelki, w přichodnym hrajki, w dalšim bě kofejownja a kónč dale lodownja. Kupich sej ananasowy lód, kiž wuběrnyje slodžeše. Po hasy dundajo jón laptach a džiwach so, kelko ludži bě tu po puću. Pódl mje rěčeše so jendźelsce, pólsce, francosce, rusce ... Nimoducy slysach, kak jedna žona swojemu mužej praješe, zo drje je hižo wjele wot swěta widžała, ale ženje hišće tajke krasne město kaž Budyšin. Z hroda Ortenburg roznošoowaše wětrik rjanu hudžbu — tu drje bě hudžbna šula. Na dworje hroda wostach stejo a wobdžiwowach tam ker-

činy a kwětki, z kotrymž so cyły dwór pisanješe. Nadobo so z wěže Michałskej cyrkwy zwonješe. Spodźiwnje to klinčeše, tak wótre a ščerkotajo, doniž so njedomasach, zo zwonješe ... mój budžak.

Mi bě so džalo.

Stanych a stupich k woknu. Přede mnu ležeše stary Budyšin, kaž jón znajach: Domy šere a mazane, z murjow drjebi so wobmjatk, z třechow wudžerajaj wulke džery, w lijawach rostu trawy a mlode štomiki, wokna mazane, rozbite a skóncowane, wšdže twarske płoty a spadane domy, hasy džerate, nihdže ani jeničkeje duše po puću.

Škoda, zo bě to jenož són — moje dundanje po krasnym Budyšinje. Hać so wón hdy zwoprawdži?

Wjele pjenjez je za to trěbnych — a naš kraj je chudy. Moderna technika dyrbi tu dželać — a my žanu nimamy. Wjele dželaćerjow a rjemjeslnikow dyrbi so tu zasadić — a my mamy jich přemalo.

Přiwšěm maja mnozy ludžo nadžiju, zo són njewostanje són. Próca a napananja bychu so wuplacióli, dokelž wjele tak rjanych městow kaž Budyšin naš kraj woprawdže nima.

T. M.

Michał Wencl z Kamjeneje pola Radworja.

Gratulujemy jemu wutrobnje. Myto smy Michalej hižo pósłali. Wjeselimo so, zo nam kóžde léto tež serbske katolske džěci pisaja.

T. M.

Kak rěka pismikow mužik?

W januarje so was za tym prašachmy. Wjacore džěci su nam prawje wotmołwili: Jeho mjeno je KORLA. Jako dobyćer je so wulosował:

Jan Pawoł Křižan-3 mojeho žiwjenja

W swojich dalšich zapiskach dopominaj so Jan Pawoł Křižan na swoje gymnazialne léta w Budyšinje. Po maturje pada so po jutrach 1877 do Lipska na studije. Hišće w přěnych dnjach w Lipsku njewědžeše, što měl studować. Swoje přenje přeće, zo dać na hajnika wukublać, bě wón spuščil, dokelž bě tehdy mało wuhladow za přistajenje w tutym powoňanju. Jan Křižan wahaše mjez medicinu, teologiju a prawom, doniž so skónčnje jako student teologiskeje fakulty njezapisa. Léto bě člon Lužiskeho prédarskeho towarstwa, w kotrymž pak so derje nječužeše, dokelž tamniši člonjo přejara piću hołdowachu; při swojim přesyndlenju do Tübingena w léce 1878 z towarstwa wustupi. Wušo přizamkny so Jan Křižan sobustawam Sorabicuma, Kralej, Muce, Čechaj, Holanej a tamnym. Po léce studija w Tübingenje wróci so wón do

Lipska, studowaše tež semester w Jenje, při čimž, kaž sam pisa, čitanja jeho ženje njesu jara zajimowali a tež sam njeje wjele časa a prócy na studij naložował. Hakle w lécu 1880, hdyž so na pruwowanje přihotowaše, započawa woprawdže dželać a ze zapiskow komilitonow a z knihow měješe nětkać dohonić, štož bě w studijných lětach zapaš. Po wobstatnym pruwowanju wróci so Jan Křižan do Lužicy, zo by so tu za zastojnstwom rozhladował.

Kandidat teologije pyta zastojnstwo (14)

Nawróćich so potajkim nic z přewjele wědu počezeny jako kandidat teologije domoj. Mějach so posledni raz na Serbskim prédarskim seminaru w Hodźiju wobdželić. Do toho běch jón hižo dwójce wopytał. Mějachmy so tu jako

theol. Imiš z Hodzija a přédowanje knjez farar dr. Renč z Ketlic. Hižom rano 1/2 8 měješe k farar lic. Imiš wudowje Lenje Sykorinej z Malešec, kotraž hižo sydom lět w Draždžanach pola swojeju džowkow na Sćěcynej hasy w Nowych Draždžanach bydlí, na jejnym smjertnym ložu Bože wotkazanje wudžělič.

Serbske Nowiny, 22. měrca 1890

Wučerka serbskeho luda

W žiwjenju kóždeho čłowjeka su časy, kiž ćeča měrnje a wobstajnje kaž šěroka rěka. Lěta zańdu, bjeztoho zo by so jedne wot druhého rozeznowalo. A potom zaso přińdu wokomiki, kiž wšo dotalne spowróča a žiwjenskemu běhej cyle nowy směr spožča.

Spočatk lěta 1902. Na dworje Kubašec žiwnošće w Chasowje steji młody wučer Jan Andricki a rěči z Kubašec nanom. Hdyž bě wučer wotešoł, zastupnan do jstwy a so swojeje jednaćelětneje džowki Marje woprašaja: „Chceš ty wučerka być?“ Mać strachociwje na swoju džowku hladaše, ale Marja bjez wahanja a přemyslowanja praji: „Haj!“ W tutym wokomiku so rozsudži, zo žiwjenje Marje Kubašec njebudže wupjelnjene z džěłom na polu a w hródzi, ale zo budže z jedneje ratarskeje holcy přerńja serbska wučerka.

Lěto 1911. Marja Kubašec, młoda wučerka w Duisburgu, ma před sobu listy wot šulskeho radźičela Hartmanna z Kamjenca a wot staršeju z Chasowa. Napominaja ju, zo by swoje dobre wučerske městno mjez Němcami spusćila,

dokelž je jeje městno jako Serbowka tu we Lužicy mjez Serbami. Listy maja wuspěch: Marja Kubašec dže jako wučerka do Chrósćic. Wona je přerńja žona mjez wučerjami na serbskich šulach.

Nawróť do domizny je za Marju Kubašec zdobom započatk narodneho džěła za Serbow. Šula ma być kulturne srjedzišće we wsy, a wučer ma skutkować za duchowne zdžělanje wjesneho luda — tute swoje nahłady Marja Kubašec ze žiwjenjom napjelní. Pisaše serbske džiwadlowe hry za džěci, nastudowaja je ze swojimi šulerjami a předstají je na wjesnych, towarstwowych a šulskich swjedženjach. We wosadze njebě žadny jubilej, swjedžen abo hewak wuznamny podawk, hdžež njeby wučerka ze swojimi džěćimi wustupowala. Přednjezechu basnje, spěwachu, rejowachu a hrajachu džiwadło. Po přerńej swětowej wójnje rozšěri Marja Kubašec swoje kulturne džěło. Přewza předsydstwo w Chrósćanskim Towarstwje knježnow, nawjedowaje džiwadlowe hry serbskeho studentstwa, spěwaje w chórje pod Bjarnatom Krawcom, přewza redakciju dweju serbskeju časopisow a započaja chutnje ze spisowacelskim džěłom — a to wšitko nimo wobšěrneho wučerskeho džěła. W lěće 1925, hdyž Marja Kubašec Chrósćicy wopuščí, njebě jeje mjeno hižo njeznate w Serbach.

Julij 1945. Přez serbske wsy, kiž noša hišće znamjenja hróžbnosćow zašlych měsacow, dže žona z nachribjetnikom. Po dwaceći lětach wučerskeho džěła w němskej Połčnicy je Marja Kubašec po puću domoj do Chasowa.

Jeje druhi nawróť do Serbow njeje jenož wonkowny. Tež nutrkownje so

Marja Kubašec k swojemu pochadej wróci. Po dwaceći lětach, w kotrychž njebě za Serbow džěła a w kotrychž bě lědma hišće zwiska ze serbskim žiwjenjom měła, započnje wona znowa skutkować na dobro serbskeho luda.

Jako přistajena Domowiny, jako docentka na Serbskej ludowej uniwersice a pozdžišo na Serbskim wučerskim wustawje je Marja Kubašec wobdžělena na wzroźdenju serbskeho šulstwa. Z lěta 1956, hdyž so wona na wuměnk poda, sćini swoje dotal připódlu wukonjane spisowacelske džěło k swojemu powołanju.

Jeje knihi, mjez nimi přerńi serbski historiski roman, maja wuznamne městno w stawiznach serbskeje literatury a su mjez serbskim ludom docpěli nje-wšědnu woblubowanosć. A připódlu džělaše wona w narodnej organizaciji, spěwaje z Chasowčanami serbske spěwy, měješe njeličomne přednoški, podpěrowaje serbske nowiny a časopisy z přinoškami ... Jako wučerka je Marja Kubašec kublala džěci, jako spisowacelka bě wona kublarka cyleho serbskeho luda. Nimale hač do swojeje smjerće we wysokej starobje 86 lět je wona z nje-wšědněj energiju a wutrajnosću džělała a so z tym zarjadowala do kruha tych, na kotrychž móže serbski lud z džakownosću spominać.

W bibliji steji namołwa na čłowjekow, swoje dary njewužitne njewostajić, ale je pońje wuwic na dobro wšěch. Marja Kubašec je ze swojim wulkim žiwjenskim džěłom bibliisku namołwu zwoprawdžila. Hdyž w tutej dnjach jeje 100. narodniny wopominamy, tak česćimy z tym woprawdžitu wučerku serbskeho luda. T. M.

Ródný dom
Marje Kubašec

budže njespokojom, hdyž budže so wot njeho sprawne džěło žadać.

„Demokratija“ je słowo z grjekšćiny a rěka tak wjele kaž „knjejstwo luda“. Kóždy ma prawo a před Bohom tež winowatosć, za jednu stronu so rozsudzić a jej swój hlós dać. 18. 3. 1990 budže to mjenje abo bóle masanje w émowym, dokelž stony a jich programy hišće dosć njeprěwidzimy a politikarjow hišće njeznajemy. To pak budže při přichodnych wólbach hinak. Mjeztym jich zeznajemy z jich rěčow a skutkow. Móžno, zo so potom za druhu stronu rozsudžiš, do kotrejež změješ wjace dowěry. Gerhard Wirth

Lud je njespokojom a budže njespokojom

Njedzelu Okuli, 18. měrca 1990, póndu ja po wójnje přerńi króć wolic — wšón zbožowny, zo je z tym diktatura komunizma nimo. My wšitcy smy pońni nadžije, zo budže přichod rjeńši hač poslednje 40 lěta.

A hižom sym slyšal njespokojnosć, zo je tu wjele stronow a žadny jasny program za přichod. — Kak chce to hinak być? 40 lět dolho njejsmy směli wo programach přemyslować. Kak husto sym cyrkwinske předsjerstwo namołwjal, zo bychmy zhromadnje do přichoda planowali. Stajnje bě smějkatate mjelčenje wotmołwa: My wšak tak a tak ničó prajić nimamy. Lětdžesatki njesmědžachmy

rěčec a nětke to směmy, ale nje-wěmy što a kak. Njebudžec njespokojni, ale mějce zrozumjenje, po dołhich lětach diktatury — fašistskeje a komunistiskeje — dyrbymy hakle zaso wuknyć politisce myslić a rěčec.

Lud bě njespokojom, zo njeběchu banany na předań, zo dyrbjachmy 17 lět na awto čakać. To so wěsće změní. Ale budžeš potom spokojom?

Nam bě styskno a so mjerzachmy, hdyž widzachmy boži chlěb, cyle pokruty w popjele ležo pódla kołbasy a butry. A lud budže njespokojom, hdyž budže pokruta chlěba město 1,04 hr snano 5,— hr plaćić. Kak chceš brojenju z božimi darami hinak zadžěwać?

Ty sy njespokojom, zo lěnich pódla tebej runje telko zasluži kaž ty ze swojim sprócnym džěłom. Tamny pak

Přispomněnčko

W poslednich měsacach njespěwamy na Božich službach Michałskeje wosady jenož z našich spěwarskich. Mamy mały zešiwk z pjeć cyrkwinski spěwami, kotrež w našich spěwarskich nje-steja, dokelž su tute spěwy hakle w poslednich lětach nastali. Tři z nich su přeložki nowych němskich kěrlušow. Su to spěwy „Ja zastanu na puću, kotryž du“, „Hdyž jónu Knjez so wróci k nam“ a „Dawaj mudrosć, zmužitosć“. Zbywacej kěrlušej pak stej ryzy serbskeho pochada. Melodiji za njeju je nam kantor Baumann z Budyšina komponowal. Jedyn z tuteju spěwow hodži so na započatku Božeje služby spěwać („We twójim mjenje, Božo naš, tu smy so zhromadžili“) a druhi je spisany za kónec

Božeje služby („Knježe, žohnuj nas, hdyž domoj džemy“). Rady bychmy naš mały zešiwk hišće wobohačili. Tohodla napominam wšitkich, kotřiž sebi to zwě- rja, mi nowe kěrlušy (abo přeložki no- wych kěrlušow z druhich rěčow) připó- slać. Jeli so hodža, bych je rady do našeje zběrki přiwzał. A jeli by něchtó zajim měl na našim zešiwku, bych je- mu jón posrědkował. Snano so tež ho- dži, naše nowe kěrlušy jónu čišćane wu- dać. S. Albert

Čitarjo pisaja

Prisomnjenje k rozšěrjenemu Serbske- mu blidu 27. oktobra 1989

Cyłkownje so mi přednošk katolske- ho fararja dr. Kilanka na Michalskej farje w Budyšinje lubješe. Mamy z na- šimi katolskimi bratrami a sotrami fun- dament žiwjenja zhromadny. Wěru do našeho Zbóžnika Jezum Chrysta, kři- žowaneho a z rowa stanjeného. To je mi runje w tutym wotučacym času wa- žne, zo so toho dopominamy. Tak móže- my lěpje jedyn druhemu na swoim puču pomhać a nic druhemu brémjo počezić.

Wězo je trěbne, zo „rozdžěle njeza- mazamy“, kaž farar dr. Kilank praješe. Wulki wonkowy rozdžěl widžimy při wopyće serbskich kemšow. Ja bych sej tež za nas ewangelskich Serbow tajki bohaty wopyt kemšow přal, kaž to hišće před mjenje hač sto lětami z wašnjom bě, tež w Michalskej cyrkwi w Budy- šinje. Wona bě so jako džakna cyrkwi po husitskima jónjoma (1429, 1431) natwarila. Ewangelskim Serbam Budy- šina a šěsć wokolnych wjeskow slušeše hakle wot lěta 1619 sem. Tutej serbskej wosadze přidružichu so 28 dalšich wsow. Serbske kemše wotměwaja so potajkim hižo 370 lět dolho w Michalskej cyrkwi hač do džensnišeho časa. Tak njeje je- nož jedneje „serbskeje cyrkwy“ w Bu- dyšinje, kaž farar dr. Kilank měni, ale stej dvě – katolska a ewangelska. Kóž- dy křćeny Serb móže we woběmaj cyrk- wjomaj na swoje zwučene wašnje swo- ju dušu po puču k wěčnosti wokřewić dać. H. W.

Jenož jedna serbska cyrkej w Budyšinje?

W swoim nastawku wo ekumeniskim wječoru pisa knjez farar dr. Kilank wo „sakristiji serbskeje cyrkwy“. Z tuteje formulacije móhlo so zrozumić, zo je jenož jedna serbska cyrkej w Budyši- nje. Kelkož wěm, stej z 15. lřt. hač do džensnišeho dnja dvě serbskeje cyrkwi w Budyšinje, mjenujcy cyrkej Našeje lubeje knjenje a Michalska. Podobny zmylk je so knjezej Alfonzej Frenclj w lětušej knižnej protyce stał (str. 90), hdyž pisa, zo „je wona (Kulowska) ni- mo Budyskeje cyrkwy Našeje lubeje knjenje jenička měšćanska cyrkej, hdžež je hišće serbska rěč doma“. Wo serb- skich kemšach w Michalskej cyrkwi móžemy kóždy měsac w Nowej době kaž tež w Pomhaj Bóh čitać.

Kata Malinkowa

POWĚŚĆE

Milano: Ewangelsko-lutherska wosa- da w Milanje, wobstejaca jenož z 250 swójbow, je za Němcow Ewangelsko- lutherskeje cyrkwy w Sowjetskim zwjazku w zańdženym decembrje 20 000 dollarow darila. Informaciske lopjeno wo položenju tuteje cyrkwy bě wosa- dnych pohnuło, bazar organizować, kiž přinjese za tutu disporowu wosadu taj- ki wysoki wunošk. Adwentski bazar ste- ješe pod heslom: „Hlej, twój kral přiń- dže k tebi, prawy a pomocnik“. Milan- ska wosada njecha při pjenježnej po- mocy wostać. Wona planuje, zo pře- poda na priwatne kóšty pučowaca mała delegacija wosobinsce pjenjezy, zo by z tamnišej cyrkwy tež bjezposrědne zwiski k wosadnym nawjazala.

(IDL 01/90)

Genf: W Sowjetskim zwjazku je nět- kole přenje wudaće němskorěčnych spěwarskich za ewangelsko-lutherske wosady kraja wušło. Lutherski swěto- wy zwjazk w Genfje zdžěli w decem- brje, zo je nakładnistwo ruskeje praw- sławneje cyrkwy w Moskwje tute lutherske spěwarske čišćalo, kiž wopri- jeja na 1 000 choralow a kěrlušow a kiž je biskop Němskeje ewangelsko- lutherskeje cyrkwy w Sowjetskim zwjazku, Harald Kalnins, zestajał.

(IDL 01/90)

Praha: Podawki zańdženého časa nu- zowachu po wšěm zdaću tež wjedni- stwo Křescanskeje měroweje konferen- cy (CFK), korigować swój dotalny kurs. Poslednje postorki za to běchu protesty teologiskich studentow Praskweje fakul- ty Komenskeho kaž tež cyrkwinske no- winarstwo Českosłowakskeje. 15. de- cembra schadzowaše so mjezynarodna nawjedowanska skupina CFK z mađar- skim reformowanym biskopom Tothom na čole. Dale běštaj mjez druhimi při- tomnaj metropolit Filaret ze Sowjet- skeho zwjazka kaž tež generalny sekre- tar CFK Mirajovský z CSR.

Hladajo na spěšne a radikalne politi- ske a towaršnostne změny w krajach wuchodnjeje Europy, widži so wjedni- stwo CFK „k někotrym principiálnym wuprajenjam nuzowane“. Kaž so nět- kole jewi, zo njejsu so nadžije na no- wy towaršnostny porjad wo knježacym socializmje spjelnili, zwuraznja CFK w tuchwilnej situaciji demokratizacije a přetworjenja realneho socializma kaž tež dospołneho zwrěšćenja stalinizma, zo njeje nadawk a zwoprawdženje kře- scanskeho měroweho swědčenja CFK ženje ze socialistiskim towaršnostnym porjadom zwjazany był a tež ženje z nim zwjazany njebudže. Za CFK wo- stanu dale ideale wo socialnej spraw- nosći plaćiwe. CFK ma wotpohlad, dale služić ekumeniskej zhromadnosći cyrk- wjow, křescanstwu, haj čłowjestwu scyła, dokelž je wołanje za měrom a sprawnosću po cyłym swěće wysoce ak- tualne, zwěsći so w Praze. (IDL 01/90)

Přeprašujemy

4. 3. – 1. njeđzela w póstnym času

10.00 hodž. kemše w Budyšinje na Michalskej (Albert), w samsnym času Boža služba za džěci

11.25 hodž. nutrnosć w rozhłosu

13.30 hodž. kemše w Budestecach (Al- bert)

14.00 hodž. delnjoserbske kemše we Wjerbnje

11. 3. – 2. njeđzela w póstnym času

10.00 hodž. kemše w Husce (Wirth)

13. 3. – wutoru

15.00 hodž. wosadne popołdno w Ži- džinom (J. Lazar)

14. 3. – pokutny džen

9.00 hodž. kemše z Božim wotkaza- njom w Bukecach (G. Lazar)

17. 3. – sobota

14.00 hodž. wosadne popołdno w Smječkecach

18. 3. – 3. njeđzela w póstnym času

8.30 hodž. kemše w Minakale (Feustel)

8.30 hodž. kemše z Božim wotkaza- njom w Poršicach (Malink)

10.00 hodž. kemše w Hrodzišću (Ma- link)

11.25 hodž. nutrnosć w rozhłosu

24. 3. – sobota

14.00 hodž. wosadne popołdno w Drježdžanach

25. 3. – 4. njeđzela w póstnym času

8.30 hodž. kemše w Njeswačidle (Al- bert)

1. 4. – 5. njeđzela w póstnym času

10.00 hodž. kemše w Budyšinje na Mi- chalskej (Albert), w samsnym času Boža služba za džěci

11.25 hodž. delnjoserbska nutrnosć w rozhłosu

13.30 hodž. kemše z Božim wotkaza- njom w Budestecach (Albert)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich du- chownych. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin, Sukelnka 27. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, Bu- dyšin, 8600, tel. 4 22 01. – Lic. č. 417 Nowinar- skeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. – Čiść: Nowa Doba, čišćernja Do- mowiny w Budyšinje (III-4-9-2174/89) – Wu- chadža jónkróc za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Sp. Bautzen 4962-30-110. – Index- Nummer 32921